

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

**Історики Харківського університету:
біобібліографічний довідник (1905–2013 рр.)**

Харків – 2013

УДК 378.4 (4УКР–4ХАР):929:930
ББК 74.58 (4УКР–4ХАР)я1
I-90

Укладачі:

О. М. Богдашина, В. І. Бутенко, С. Б. Глибицька, Б. П. Зайцев,
С. М. Куделко, В. О. Куліков, С. Р. Марченко, С. І. Посохов,
В. Д. Прокопова.

Рецензент:

д-р іст. наук, проф., ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» К. В. Астахова.

Редакційна колегія:

проф. С. І. Посохов (відповідальний редактор), А. О. Давидова,
проф. В. М. Духопельников, І. К. Журавльова,
проф. В. В. Калініченко, проф. Є. П. Пугач, доц. В. В. Скирда,
проф. С. Б. Сорочан, доц. О. П. Чижов.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 10 від 29 червня 2012 р.)*

Історики Харківського університету : біобібліографічний довідник (1905–2013 рр.) / уклад. О. М. Богдашина, В. І. Бутенко, С. Р. Марченко [та ін.] ; відп. ред. проф. С. І. Посохов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 284 с.

ISBN 978-966-623-881-1

Цей випуск біобібліографічного довідника вчених-істориків Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна містить відомості про викладачів-істориків, які працювали на історичному (історико-філологічному) факультеті у період 1905–2013 рр.

Видання призначене для науковців, викладачів ВНЗ, учителів, студентів, усіх, хто цікавиться історією історичної науки та історією університетів.

УДК 378.4(4УКР–4ХАР):929:930
ББК 74.58(4УКР–4ХАР)я1

ISBN 978-966-623-881-1

© Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна, 2013
© Богдашина О. М., Бутенко В. І.,
Марченко С. Р. [та ін.], уклад., 2013
© Літвінова О. О., макет обкладинки, 2013

Зміст

Історичний факультет: віхи історії.....	8
Від укладачів	13
Авраменко Анатолій Михайлович	14
Агібалова Катерина Василівна	15
Альпер Роман Савелович (Рувим Цалевич)	16
Астахов Віктор Іванович.....	17
Бабич Дмитро Трохимович.....	19
Багалій Дмитро Іванович	19
Багалій-Татарінова Ольга Дмитрівна.....	23
Барак Броніслава (Броня) Михайлівна.....	25
Барвінський Віктор Олександрович.....	26
Бардола Костянтин Юрійович	28
Бердник Олександр Миколайович	29
Бердута Михайло Захарович.....	31
Берестнев Сергій Іларіонович.....	32
Білецька (Гарбузова) Віра Юхимівна	34
Бойко Володимир Васильович	35
Бойко Іван Давидович	36
Бродович Йосип Олександрович.....	37
Бузескул Владислав Петрович.....	39
Буйнов Юрій Володимирович	41
Булах Василь Іванович	43
Бутенко Віра Іванівна.....	44
Буцинський Петро Микитович	46
Введенський Дмитро Андрійович.....	47
Веретенников Василь Іванович	48
Ветухов Олексій Васильович.....	51
Вітков Захар Аронович	53
Віч Кассій Маркович	53
Водолажченко Ольга Гаврилівна	54
Волосник Юрій Петрович.....	56
Вязігін Андрій Сергійович.....	57
Гарчев Петро Іванович	58
Головко Борис Георгійович	60
Головко Валерій Олександрович.....	60
Голубкін Юрій Олексійович	61
Гольденберг Володимир Олександрович	63
Гольдін Микола Сергійович (Наум Залманович)	64
Горбань Микола Васильович.....	66

Гриневич Костянтин Едуардович.....	68
Гуслистый Кость Григорович.....	69
Данилевич Василь Юхимович.....	70
Довгопол Василь Микитович.....	72
Довнар-Запольський Митрофан Вікторович.....	74
Домановський Андрій Миколайович.....	76
Дринов Марин Степанович (Стоянович).....	77
Дубровський Василь Васильович.....	79
Духопельников Володимир Михайлович.....	81
Д'яченко Олександр Григорович.....	83
Д'ячков Сергій Володимирович.....	85
Євсєєв Сергій Євгенович.....	87
Журавльов Денис Володимирович.....	88
Журавський Юрій (Юліан) Йосипович.....	89
Зайцев Борис Петрович.....	91
Зеленін Дмитро Костянтинович.....	94
Іванов Євген Михайлович.....	96
Іващенко Вікторія Юріївна.....	97
Ільїнський Григорій Андрійович.....	99
Йолкін Анатолій Іванович.....	100
Кабачек Віктор Миколайович.....	102
Кагаров Євген Георгійович.....	103
Кадєєв Володимир Іванович.....	104
Калініченко Володимир Вікторович.....	107
Калуцька Любов Павлівна.....	109
Каплін Олександр Дмитрович.....	110
Кісельова Юлія Анатоліївна.....	112
Клочков Михайло Васильович.....	112
Ковалевський Андрій Петрович.....	114
Ковалевський Петро Григорович.....	116
Ковальов Володимир Іванович.....	117
Ковтун Федір Федорович.....	118
Козаченко Антон Іванович.....	118
Козлітін Володимир Дмитрович.....	120
Колісник Микола Кирилович.....	122
Коломійцева Євгенія Миколаївна.....	123
Константинопольський Марко Львович.....	124
Королівський Степан Мефодійович.....	124
Костенко Іван Михайлович.....	127
Коцевалов (Кацевалов) Андрій Степанович.....	127
Кравченко Володимир Васильович.....	128
Кубланов Борис Григорович.....	130

Куделко Сергій Михайлович.....	131
Куліков Володимир Олександрович.....	134
Кунденко Сергій Павлович.....	135
Курякін Віктор Васильович.....	136
Кучер Олександр Омелянович.....	137
Лантух Валерій Васильович.....	139
Латишева (Устинова) Валерія Олександрівна.....	141
Лебедев Амфіан Степанович.....	142
Ленько Олександр Валерійович.....	145
Лисенко Валентина Георгіївна.....	145
Лисогорський Микола Васильович.....	147
Литвиненко Марія Антонівна.....	148
Литвиненко Юрій Григорович.....	149
Литвинова Валентина Павлівна.....	150
Литовченко Сергій Дмитрович.....	151
Любичев Михайло Васильович.....	153
Майстренко Владислав Сергійович.....	154
Максимейко Микола Олексійович.....	156
Мартем'янов Олексій Павлович.....	157
Мещеряков Валерій Федорович.....	159
Мигаль Борис Кирилович.....	161
Мигаль Кирило Григорович.....	162
Мизгін Кирило Валерійович.....	164
Миколенко Дмитро Валерійович.....	165
Митряєв Анатолій Ілліч.....	166
Михальчук Юрій Антонович.....	168
Мишкіс Катерина Дмитрівна.....	169
Мірза-Авак'янц (Дворянська) Наталія Юстинівна.....	169
Мірошніков Іван Якович.....	171
Міхеєв Володимир Кузьмич.....	172
Наумов Сергій Олександрович.....	174
Нетушил Іван В'ячеславович.....	176
Павлова Ольга Григорівна.....	178
Пакуль Микола Макарович.....	180
Пахомов Віталій Федорович.....	181
Петровський Володимир Володимирович.....	182
Піріг Олександра Андріївна.....	183
Пікалов Валерій Григорович.....	184
Пільверман Борис Григорович.....	186
Побеленський Яків Авраамович.....	187
Погодін Олександр Львович.....	188
Подлесний Микола Павлович.....	190

6		7	
Попов Георгій Миколайович	191	Ченчик Дмитро Володимирович	251
Посохов Сергій Іванович	192	Черноскутов Олександр Іванович	252
Посохова Людмила Юрійвна	195	Черноусов Євген Олександрович	253
Прокопчук Олександр Титович	196	Чернявський Леонід Сергійович	255
Пугач Євген Петрович	197	Чижов Олександр Петрович	256
Репринцев Анатолій Федотович	199	Чувпило Олександр Олександрович	257
Редін Єгор Кузьмич	200	Шаповалова Ніна Сергіївна	259
Редін Микола Георгійович (Єгорович)	202	Шевченко Раїса Іванівна	261
Рибалка Іван Климентійович	203	Шерман Ісай Львович	262
Рожицин Валентин Сергійович	205	Шерцль Річард Іванович	263
Рубан Валерій Володимирович	207	Шиловцева Валентина Семенівна	265
Руденко Олександра Федеївна	208	Шиян Кир Карлович (Кирило Карпович)	266
Ручинська Оксана Анатоліївна	209	Шміт Федір (Карл-Ернст) Іванович	267
Савва Володимир Іванович	211	Шпагін Сергій Олексійович	269
Сапожнікова Гіта Абрамівна	212	Шрамко Борис Андрійович	270
Семенов-Зусер Семен Анатолійович (Соломон Нафталійович (Наталійович))	213	Шрамко Ірина Борисівна	272
Семковський (Бронштейн) Семен Юлійович	215	Шульдц Георгій Федорович	274
Сергєєв Іван Павлович	216	Щербань Петро Миколайович	275
Симоновська Лариса Василівна	218	Щербина Валерій Петрович	276
Сичова Вікторія Вікторівна	219	Яворський Матвій Іванович	277
Сідельніков Степан Іванович	220	Загальні праці про історичний факультет	279
Скаба Андрій Данилович	222	Список скорочень	281
Скирда Валерій Володимирович	223		
Скоробогатов Анатолій Васильович	225		
Слюсарський Антон Григорович	226		
Сорочан Сергій Борисович	227		
Станчев Михайло Георгійович	229		
Степаненко Тамара Леонідівна	231		
Страшнюк Сергій Юрійович	232		
Сумцов Микола Федорович	234		
Сухарев Володимир Васильович	236		
Таранушенко Стефан Андрійович	237		
Тичина Владислав Євгенович	239		
Тімофєєв Віталій Васильович	240		
Токарев Андрій Миколайович	241		
Трифільєв Євген Парфенович	242		
Тумаков Олександр Іванович	244		
Успенський Олександр Іванович	246		
Федоровський Олександр Семенович	247		
Філевський Іоанн Іоаннович	249		
Фрізман Генріх Венеціанович	250		